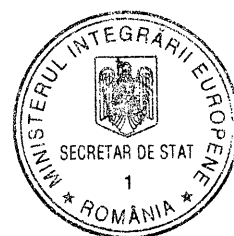

SECȚIUNEA B
MANAGEMENTUL, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA
PROGRAMULUI

Secțiunea B
Managementul, monitorizarea și evaluarea programului

Articolul 1
Aplicabilitate

Această secțiune stabilește prevederile pentru managementul, monitorizarea și evaluarea Programului. România trebuie să asigure că ea aplică aceste prevederi.

Articolul 2
Definiții

Pentru obiectivele acestui acord:

- a) **“Prioritate”** reprezintă una dintre necesitățile principale recunoscută ca fiind o solicitare de asistență pentru atingerea obiectivelor strategiei adoptate în Program;
- b) **„Submăsura”** reprezintă componentele ce constituie o măsură, care pot forma, de asemenea, obiectul unor obiective specifice;
- c) **“Autoritatea de Management”** reprezintă autoritatea/organismul/unitatea/secțiunea publică sau privată desemnată de către România care poate fi în cadrul Agenției SAPARD sau nu, pentru a aduna informații necesare pentru monitorizarea și evaluarea Programului și pentru a raporta aceste informații Comitetului de Monitorizare și Comisiei.

Articolul 3
Parteneriat

1. Programul trebuie să fie implementat printr-o strânsă colaborare între Comisie și România, împreună cu autoritățile și organismele desemnate de România, și anume:
 - (a) orice autorități regionale, locale și alte autorități publice competente;
 - (b) parteneri economici și sociali;
 - (c) orice alte organisme competente relevante.
2. Colaborarea trebuie să se desfășoare în deplină concordanță cu atribuțiile instituționale, legale și financiare ale autorităților și organismelor desemnate la paragraful 1.

În desemnarea celui mai reprezentativ parteneriat la nivel național, regional, local sau la alt nivel, România trebuie să creeze o implicare largă și efectivă a tuturor autorităților și organismelor relevante, în conformitate cu legile și practicile naționale, luând în considerare necesitatea de a promova egalitatea dintre femei și bărbați și dezvoltarea susținută prin integrarea cerințelor de protecție a mediului înconjurător.

Toate părțile desemnate, numite în continuare “parteneri”, trebuie să urmărească atingerea obiectivelor Programului.

3. Parteneriatul trebuie să se ocupe de finanțarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea Programului. România trebuie să asigure implicarea tuturor partenerilor relevanți pe durata Programului.

Articolul 4 Eligibilitatea cheltuielilor

1. Cheltuiala va fi eligibilă pentru sprijinul comunitar pentru SAPARD, dacă este în conformitate și cu acest Acord, numai în cazul în care utilizarea asistenței SAPARD este în concordanță cu principiile managementului financiar adecvat și în special, economiei și eficienței costurilor.

Regulile existente în legislația națională cu privire la eligibilitatea cheltuielilor se vor aplica, în cazul în care aceste reguli sunt comunicate în prealabil Comisiei și acceptate de către aceasta în mod specific, nu mai târziu de data la care Comisia ia o decizie în ceea ce privește managementul asistenței, conform Articolului 3 (1), Secțiunea A, și fără a aduce atingere acestei decizii.

Regulile pentru eligibilitatea cheltuielilor propuse de România pentru fiecare măsură în parte, în conformitate cu procedurile și cu manualul, se vor aplica. Comisia va informa România asupra acceptării sau neacceptării regulilor propuse în termen de trei luni de la primirea lor dar nu mai târziu de data la care Comisia ia o decizie în ceea ce privește managementul asistenței, conform Articolului 3 (1), Secțiunea A și fără a aduce atingere acestei decizii.

Regulile privind eligibilitatea cheltuielilor stabilite în Program se vor aplica fără a prejudicia luarea Deciziei Comisiei privind conferirea managementului asistenței la care se face referire în Articolul 3(1) din Secțiunea A.

Costurile menționate explicit în proiectul de contract(e) standard pe măsurile propuse de Agenția SAPARD pentru beneficiari se vor aplica. Comisia va informa România asupra acceptării sau neacceptării regulilor propuse, în termen de trei luni de la primirea lor dar nu mai târziu de data la care Comisia ia o decizie în ceea ce privește managementul asistenței, conform Articolului 3 (1), Secțiunea A și fără a aduce atingere acestei decizii.

2. În cazul în care Comisia nu decide altfel în mod expres și explicit, următoarele cheltuieli nu sunt eligibile pentru finanțarea Comunității în cadrul Programului:
 - (a) cumpărarea, închirierea sau luarea în leasing a terenurilor și clădirilor existente, indiferent dacă leasingul are ca rezultat trecerea în proprietate a celui care ia în leasing;
 - (b) impozite, taxe vamale și taxe de import care:
 - (i) sunt recuperabile, rambursabile sau compensate prin orice mijloace;
 - (ii) nu fac parte din sistemul fiscal general din România;

- (iii) poartă disproporționalități în orice parte a Programului;
 - (c) costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;
 - (d) leasing, exceptând cazul în care leasingul are ca rezultat trecerea în proprietatea celui care ia în leasing;
 - (e) costurile oricăror servicii, bunuri și lucrări care valorează mai mult de echivalentul în lei a 10.000 euro, pentru care beneficiarul nu a obținut oferte de la cel puțin trei furnizori, originalele acestora fiind incluse în declarația de cheltuieli la care se face referire în Articolul (8), (b) din Secțiunea A;
 - (f) comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;
 - (g) costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro SAPARD;
 - (h) cheltuieli efectuate de către administrația publică, incluzând Agenția SAPARD și în special, cheltuieli de regie, chirii și salarii ale personalului angajat în activități de management, implementare, monitorizare și control;
 - (j) acea parte de costuri, precum onorariile plătite arhitecților, inginerilor sau consultanților, taxe legale, studii de fezabilitate, achiziții de patente și licențe, costuri ce privesc pregătirea și/sau implementarea unui proiect, direct legate de măsură, care depășesc 12% din totalul costului eligibil al proiectului;
 - (k) cheltuiala legată de produsele sau serviciile care nu respectă prevederile menționate în paragrafele 2.6 și 2.7 din Articolul 14 din secțiunea A;
 - (l) cheltuiala privind proiectele care au generat taxe de utilizator sau participant înainte de încheierea proiectului fără ca sumele respective să fi fost deduse din costurile eligibile;
 - (m) costuri promoționale, altele decât în interes comun.
3. Urmatoarele cheltuieli pot fi eligibile doar pe baza unei Decizii luate de Comisie ca urmare a unei examinări de la caz la caz, care va fi emisă în termen de trei luni de la prezentarea de către România a unei cereri motivate și complete către Comisie:
- (a) plata în natură;
 - (b) cheltuieli pentru cumpărarea de echipament second-hand;
 - (c) cheltuieli, neimplicate în infrastructură, ale unui beneficiar, dacă mai mult de 25% din capital este deținut de un organism sau organisme publice.
4. Acolo unde este specificat în Program, România se va asigura că, pentru o măsură dată, un proiect rămâne eligibil pentru co-finanțarea Comunității doar dacă nu a suferit o modificare substanțială, pe o perioadă de 5 ani de la data plății finale realizată de Agenția SAPARD. Modificările substanțiale ale unui proiect sunt cele care

(a) îi afectează natura sau condițiile de implementare sau acordă unei firme sau unui organism public un avantaj nejustificat; și rezultă

(b) fie dintr-o schimbare în natura proprietății asupra unui element de infrastructură sau o încetare sau o schimbare a localizării activității productive cofinanțate.

Dacă oricare din aceste modificări este detectată de România, trebuie informată imediat Comisia.

5. Nici un proiect pentru care autoritățile României, inclusiv Agenția SAPARD, au făcut orice deducere, reținere sau taxe ulterioare specifice programelor SAPARD, care ar reduce sumele plătibile sau platite către beneficiar, nu va fi eligibil pentru cofinanțare. În orice caz, Agenția SAPARD poate deduce din plățile datorate:

(a) sumele legate de importante plăți restante în cadrul Programului către beneficiari,

(b) sumele deținute de beneficiari pentru nerespectarea condițiilor atașate plăților realizate în prealabil către aceștia de către Agenția SAPARD, în cadrul Programului.

Articolul 5 Autoritatea de Management

1. România va desemna o Autoritate de Management care, fără a afecta prevederile Secțiunii A, va fi responsabilă pentru eficiența și corectitudinea coordonării și raportării privind monitorizarea și evaluarea Programului. Autoritatea de Conducere va consulta Agenția SAPARD despre toate aspectele referitoare la implementare.
2. Autoritatea de Management în conformitate cu prevederile Articolelor 6-11 din această Secțiune trebuie să constituie un sistem care să adune informații financiare și statistice despre progresul Programului, dacă constituirea unui astfel de sistem nu este realizată de către Agenția SAPARD, și va trebui să înainteze aceste date Comitetului de Monitorizare, în conformitate cu acordurile încheiate între Comisie și România, folosind, acolo unde este posibil, sisteme computerizate care să permită schimbul de date cu Comisia;
3. Autoritatea de Management va propune către Comisie ajustarea Programului, după consultarea cu Agenția SAPARD, dacă nu este în cadrul Agenției, și urmărirea acordului de către Comitetul de Monitorizare.
4. Autoritatea de Management trebuie să redacteze și, în urma consultării cu Agenția SAPARD, dacă nu este în cadrul Agenției, și după obținerea aprobării Comitetului de Monitorizare, transmiterea la Comisie a raportului anual de implementare.
5. Autoritatea de Management va organiza, în cooperare cu Comisia și România, evaluarea intermediară menționată în Articolul 10 din această Secțiune.
6. Autoritatea de Management va fi organismul responsabil pentru a se asigura că autoritățile relevante să fie informate cu privire la nevoia de a face schimbări administrative corespunzătoare dacă asemenea schimbări sunt cerute conform unei Decizii a Comisie pentru amendarea Programului.

7. Autoritatea de Management va consulta și va informa Comisia în fiecare an, având avizul Comitetului de Monitorizare, despre inițiativele luate și cele care vor fi luate cu privire la informarea publicului larg în legătură cu rolul jucat de Comunitate în cadrul Programului și rezultatele sale.

Articolul 6

Monitorizare și indicatori de monitorizare

1. Agenția SAPARD și Autoritatea de Management, indiferent dacă ultima este în cadrul Agenției SAPARD, vor asigura monitorizarea efectivă a implementării Programului și vor raporta Comitetului de Monitorizare asupra progreselor măsurilor, și dacă este cazul, a sub-măsurilor. Comisia va verifica aceste rapoarte și dacă este cazul, va face recomandări de îmbunătățire.
2. Monitorizarea va fi realizată prin referire la indicatori fizici, de mediu și financiari și va include date care să demonstreze că fondurile Comunității nu au înlocuit finanțarea disponibilă în România. Acești indicatori de monitorizare, care privesc intrările și ieșirile Programului, vor fi legați de caracterul specific al asistenței respective, obiectivele și situația socială, economică, structurală și privind mediul înconjurător din România.

Articolul 7

Comitetul de Monitorizare

1. Un Comitet de Monitorizare va fi constituit de către România, cu acordul Autorității de Management și al Agenției SAPARD dacă Autoritatea de Management nu este în cadrul acesteia, și după consultarea cu partenerii menționați în Articolul 3 al acestei secțiuni, pentru supervizarea Programului.

Comitetul de Monitorizare va fi stabilit, ca o regulă generală, în termen de 3 luni de la aprobarea Programului.

2. Un reprezentant (sau reprezentanți) al Comisiei va participa la lucrările Comitetului de Monitorizare în calitate de consultant.
3. Comitetul de Monitorizare, în colaborare cu Autoritatea de Management, Agenția SAPARD și Comisia, își va întocmi propriile sale reguli de procedură. Aceste reguli de procedură vor fi adoptate de către Comitetul de Monitorizare la prima sa întrunire. Ele pot fi schimbate de către Comitetul de Monitorizare atunci când este necesar. Aceste modificări vor fi comunicate în avans Comisiei.

Președintele Comitetul de Monitorizare va fi desemnat de România. Persoana desemnată nu trebuie să dețină nici o poziție în Agenția SAPARD.

4. Comitetul de Monitorizare va asigura eficiența și calitatea implementării Programului în vederea atingerii obiectivelor specifice.
5. Comitetul de Monitorizare va lua în considerare și își va exprima opinia cu privire la criteriile de selectare și ordonare a proiectelor sub fiecare măsură. În cazul în care

această opinie nu a fost exprimată la timp pentru a fi luată în considerare la momentul luării Deciziei Comisiei amintită la Articol 3 (1) Secțiunea A, acea Decizie va putea fi revizuită pentru a ține cont de opinia Comitetului de Monitorizare, opinie ce va fi dată și comunicată Comisiei, fie într-o lună de la luarea acestei Decizii, fie într-o lună de la înființarea Comitetului, oricare dintre aceste date fiind ultima.

6. Comitetul de Monitorizare va verifica periodic progresul făcut în atingerea obiectivelor stabilite în Program. În acest scop, va primi următoarele:
 - (a) informații asupra oricărui sector unde există dificultăți în găsirea de debușeuri de piață normale la nivelul Comunității,
 - (b) informații asupra rezultatelor controalelor realizate, și
 - (c) lista și caracteristicile proiectelor aprobate și ale celor care nu sunt aprobate;
7. Comitetul de Monitorizare va examina rezultatele Programului, în special atingerea obiectivelor stabilite pentru diversele măsuri și progresul utilizării alocațiilor financiare pentru aceste măsuri și alocațiilor pentru submăsuri în cadrul măsurilor în cazul în care Programul include asemenea alocații. În acest sens, Autoritatea de Management se va asigura că toate informațiile referitoare la progresul măsurilor și dacă este cazul, al submăsurilor, sunt puse la dispoziția Comitetului de Monitorizare.
8. Comitetul de Monitorizare va examina evaluarea intermediară menționată în Articolul 10 al acestei Secțiuni;
9. Comitetul de Monitorizare va lua în considerare și va aproba raporturile de implementare finală și anuală înainte de a fi trimise la Comisie;
10. Comitetul de Monitorizare va lua în considerare și va aproba, dacă este cazul, orice propunere către Comisie de amendare a Programului;
11. Comitetul de Monitorizare poate propune Comisiei, prin intermediul Autorității de Management, orice amendament sau revizuire a Programului pentru facilitarea atingerii obiectivelor Programului;
12. Comitetul de Monitorizare, în urma consultării cu Autoritatea de Management, cu Agenția SAPARD, dacă nu este în cadrul Agenției, și cu Autoritatea Competentă, poate propune Comisiei orice amendament sau revizuire a Programului, pentru a îmbunătăți implementarea Programului.
13. Acolo unde este cerut de către Program să fie formulată o opinie în orice privință, Comitetul de Monitorizare trebuie să acționeze în consecință.

Articolul 8
Rapoartele anuale și finale

1. România se va asigura că, în urma consultării cu Agenția SAPARD, Autoritatea de Management, dacă nu este în cadrul Agenției, va înainta Comisiei un raport anual de implementare, în termen de 6 luni de la sfârșitul fiecărui an calendaristic de implementare.

Raportul anual de implementare va fi examinat și aprobat de către Comitetul de Monitorizare înainte să fie trimis Comisiei.

2. Odată ce Comisia a primit un raport anual de implementare, va indica, într-o perioadă de 2 luni, dacă raportul este considerat nesatisfăcător, indicându-se și motivele; în caz contrar, raportul va fi considerat acceptat. În cazul raportului final, Comisia va răspunde în decurs de 5 luni de la primirea acestuia.
3. În fiecare an, atunci când este trimis un raport anual de implementare, Comisia și Autoritatea de Management și, unde este cazul, Agenția SAPARD, trebuie să analizeze principalele rezultate ale anului precedent. Comisia se va consulta cu Autoritatea de Management și dacă este cazul, cu Agenția SAPARD, referitor la aranjamentele ce vor fi definite pentru asemenea analiză.

Dacă, după această analizare, Comisia formulează comentarii către România, aceasta trebuie să informeze Comisia cu privire la acțiunile întreprinse cu privire la aceste recomandări. Atunci când Comisia, fără a prejudicia deciziile care sunt luate în conformitate cu Articolele 11 și 12 ale Secțiunii A, face recomandări României pentru ajustările dorite pentru îmbunătățirea eficienței aranjamentelor privind monitorizarea sau managementul pentru Program, România trebuie să demonstreze ulterior pașii întreprinși pentru îmbunătățirea aranjamentelor privind monitorizarea sau managementul sau trebuie să explice de ce nu a acționat astfel.

4. Raportul final trebuie să fie trimis Comisiei, cel mai târziu după șase luni după data finală a eligibilității cheltuielii sub Program.
5. Toate rapoartele de implementare anuale și finale vor cuprinde următoarele informații:
 - a) orice schimbare în condițiile generale cu relevanță în implementarea Programului, în special principalele tendințe socio-economice, schimbări ale politicilor naționale, regionale sau sectoriale și, dacă este cazul, implicațiile acestora în consecvența asistenței SAPARD cu cea provenind din alte instrumente financiare ale Comunității;
 - b) progresul implementării priorităților și măsurilor cu privire la atingerea obiectivelor Programului, țintele lor specifice din Program, cu o cuantificare, oriunde și oricând permit o cuantificare, a indicatorilor fizici și a indicatorilor rezultatelor și ai impactului, în Program;
 - c) pașii făcuți de Autoritatea de Conducere, de Agenția SAPARD, unde este cazul, și de Comitetul de Monitorizare pentru a ajuta la asigurarea calității și eficienței implementării, în special:
 - (i) măsuri de monitorizare și evaluare, inclusiv aranjamente privind colectarea datelor;
 - (ii) un rezumat al tuturor problemelor semnificative întâlnite în implementarea Programului și orice acțiuni întreprinse, inclusiv cele referitoare la recomandările de ajustare amintite în paragraful 3;
 - (iii) modul de utilizare a asistenței tehnice;
 - (iv) pașii de urmat pentru a asigura publicitatea pentru Program;
 - d) pașii realizați pentru a asigura coordonarea întregii asistențe comunitare pentru preaderare la care se face referire în Articolul 1 din Secțiunea C;
 - e) tabele financiare care prezintă cheltuielile pe măsuri și, dacă este cazul, pe submăsuri.

Articolul 9
Principii de evaluare

1. Pentru a măsura eficiența sa, Programul va face obiectul evaluării intermediare și ex-post pentru a evalua impactul său cu privire la obiectivele stabilite în Program, și a analiza efectele sale structurale.
2. Eficiența măsurilor Programului va fi evaluată pe baza impactului său general privind:
 - (a) contribuția la implementarea aquis-ului comunitar în ceea ce privește Politica Agricolă Comună și politicile legate de aceasta;
 - (b) rezolvarea priorităților și problemelor specifice pentru adaptarea susținută a sectorului agricol și a zonelor rurale în România;
 - (c) obiectivele Programului.
3. România va aduna resursele corespunzătoare și va colecta datele necesare pentru a se asigura că această evaluare poate fi realizată în cea mai adecvată manieră. În acest sens, evaluarea va utiliza diversele amănunte pe care aranjamentele de monitorizare le pot produce, suplimentate acolo unde este necesar, de culegerea informațiilor pentru a îmbunătăți relevanța sa.
4. Evaluările vor fi făcute de către evaluatori independenți.
5. Evaluările intermediare și ex-post vor răspunde problemelor comune de evaluare definite de către Comisie prin consultare cu România și, ca regulă generală, vor fi însoțite de criteriile și indicatorii de realizare corespunzători. În plus, evaluările pot fi cerute pentru a răspunde problemelor specifice legate de obiectivele Programului.
6. Rapoartele de evaluare vor explica metodologiile aplicate, incluzând o evaluare asupra calității datelor și a rezultatelor.
7. Calitatea și implicațiile evaluărilor vor fi evaluate de către Autoritatea de Management, Comitetul de Monitorizare și de către Comisie.

Articolul 10
Evaluarea intermediară

1. România, ținând seama de Articolul 9 al acestei Secțiuni, va asigura că o evaluare intermediară va examina rezultatele inițiale ale Programului, concordanța acestora cu evaluarea ex-ante, relevanța obiectivelor propuse și măsura în care acestea au fost realizate. Se va evalua, de asemenea, calitatea monitorizării și a implementării.
2. Evaluarea intermediară se va face sub responsabilitatea Autorității de Management, în cooperare cu Comisia și România. Aceasta va fi înaintată Comitetului de Monitorizare în concordanță cu Articolul 7 (8) al acestei Secțiuni și va fi trimisă Comisiei în decurs de 3 ani de la data aprobării Programului, dar cel mai târziu la 31 decembrie 2003.
3. În plus față de evaluarea la care se refera Articolul 9(7) al acestei Secțiuni, Comisia va lua în considerare implicațiile evaluării în vederea revizuirii Programului.
4. Evaluarea intermediară, dacă este cazul, va fi actualizată și înaintată Comisiei cel mai târziu la 31 decembrie 2005.

5. Autoritatea de Conducere va informa Comisia dacă s-au respectat recomandările din raportul de evaluare, inclusiv orice actualizare posibilă.

Articolul 11
Evaluarea ex-post

O evaluare ex-post va fi realizată de către România prin consultare cu Comisia și sub responsabilitatea Autorității de Management. Pe baza rezultatelor evaluării deja disponibile și ținând seama de Articolul 9 din această Secțiune, precum și de aspectele relevante din Program, evaluarea ex-post va acoperi utilizarea resurselor, eficiența și eficacitatea Programului, impactul său, și concordanța cu evaluarea ex-ante. Aceasta evaluare va acoperi factori care contribuie la succesul sau eșecul implementării, realizările Programului și rezultatele, inclusiv sustenabilitatea acestora.

Evaluarea ex-post trebuie să tragă concluziile relevante cu privire la Program.

Evaluarea ex-post va fi încheiată nu mai târziu de sfârșitul celui de-al patrulea an care urmează încheierii Acordului Anual de Finanțare final.

